

СЕКЦІЯ 5.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС. КРИМІНОЛОГІЯ ТА КРИМІНАЛІСТИКА. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО. СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА

.....

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ-2013: АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ

БІЛОУС Василь Васильович,
*к. ю. н., доцент, доцент кафедри
криміналістики Національного юридичного
університету ім. Я. Мудрого*

Україна зустрічає 65-річчя Загальної декларації прав людини брутальними порушеннями гарантованих цим міжнародним документом і національним законодавством прав на життя, свободу і особисту недоторканність; свободу мирних зборів, думки, совісті, переконань і їх вільного виявлення; рівність перед законом і рівний захист від якої б то не було дискримінації; недопустимість безпідставного арешту чи затримання, тортур, жорстокого, нелюдського, такого, що принижує гідність, поводження і покарання; прилюдний і з додержанням усіх вимог справедливості розгляд справ незалежним і безстороннім судом та інших основоположних прав і свобод людини і громадянина.

Вкрай загрозливим для втілення ідей правової держави слід визнати те, що кількість жертв незаконного насильства з боку співробітників державних органів, основним завданням яких згідно зі ст. 2 Закон України «Про міліцію» є забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів, протягом останніх років невпинно зростає [1; 2]. А в листопаді-грудні 2013 р. сягнула критичної межі, що збурило суспільство і стало поштовхом до велилюдних акцій протесту, до яких прикута увага усієї світової спільноти.

На цьому тлі відбудова в Україні соціальної і правової держави інформаційної доби в умовах незворотного становлення громадянського суспільства і переконливих свідчень прогресивних євроінтеграційних устремлінь провідної частини українського народу вимагає від криміналістів невідкладного:

1) розроблення нових і вдосконалення існуючих криміналістичних методик розслідування окремих видів злочинів, що спричинили виникнення в Україні суспільно-політичної кризи і супроводжують її силове вирішення;

2) створення комплексних криміналістичних методик розслідування злочинів проти прав людини [3];

3) пропонування в межах методики розслідування злочинів, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, актуальних криміналістичних рекомендацій щодо викриття і припинення функціонування джерел кадрового, матеріального, фінансового, організаційно-технічного та іншого забезпечення загонів найманців («тітушок»), використання для залякування пересічних громадян, заподіяння фізичної, моральної і майнової шкоди останнім, провокацій масових заворушень, придушення мирних зібрань, дискредитації народу України в очах світової спільноти тощо;

4) розроблення тактики провадження окремих слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, добування на своєчасному і фаховому оперуванні аудіо-, відеодоказами кримінальних правопорушень, створеними не тільки в результаті діяльності груп документування правоохоронних органів чи стаціонарних комплексів відеоспостереження, а й представників засобів масової інформації, політичних сил, громадських активістів чи інших небайдужих людей; дослідженні електронних доказів, розміщуваних за допомогою різних інформаційних технологій в соціальних Інтернет-мережах, блогах, на сайтах Інтернет-видань тощо, не тільки з метою розкриття вже вчинених злочинів та ідентифікації причетних до їх вчинення осіб, а й запобігання потенційно можливим кримінальним правопорушенням;

5) спільного з фахівцями в царині юридичної психології поглиблення наукових досліджень і розроблення рекомендацій щодо професійного відбору, орієнтації і підготовки, а також запобігання професійній деформації співробітників правоохорон-

них і судових органів, діяльність яких повсякчасно і беззастережно ґрунтуватиметься на усвідомленні того, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю нашої країни.

Зазначене сприятиме підвищенню ефективності діяльності правоохоронних і судових органів, недопущенню притягнення завідомо невинних до кримінальної відповідальності, відновленню порушених прав і свобод громадян, і, як наслідок, підвищенню рівня громадської довіри до органів державної влади, відновленню суспільної злагоди і консолідації зусиль державних і соціальних інститутів, а також окремих громадян з метою розбудови справжньої суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко О. А. Моніторинг незаконного насильства в органах внутрішніх справ України (2004–2011 рр.) / О. А. Мартиненко, Д. О. Кобзін, А. М. Черноусов та ін. Кол. авт. / Харків: Харківський інститут соціальних досліджень. Права людини, 2011 р. – 226 с.
2. Оцінка діяльності міліції за допомогою громадської думки. Звіт за результатами національного соціологічного дослідження / кол. авторів. – Х.: ХІСД, 2012 – 136 с.
3. Білоус В. В. Щодо створення комплексних криміналістичних методик розслідування злочинів проти прав людини / В. В. Білоус // Захист прав і законних інтересів особи у кримінальному судочинстві: матеріали наук. семінару 20 травня 2011 р. / ред. кол.: В. І. Борисов (голов. ред.), Н. В. Сібільова (наук. ред.). – Х.: ФІНН, 2011. – С. 70–73.